

A harmadik könnyezés története

1905. december 3-án délután – mely az ó-naptár szerint Szűz Mária templomba vezetése ünnepének vigíliája, előestéje volt – vecsernyét végeztek a máriapócsi kegytemplomban, melynek végeztével szokás szerint vaslépcsőt helyeztek az ikonosztázion elé, hogy a hívek az ekkor még a képállvány királyi ajtaja felett elhelyezett kegyképet megérinthessék. Elsőként a kegykép őre, *Gávris Kelemen* bazilita atya¹ ment fel, aki a kép üvegkeretének felnyitása után megrendülve vette észre, hogy a Szűzanya arca feketévé, jobb szeme fehérsége pedig pirosra változott és abból könny szántott nedves barázdát az arcon, lencse alakú, villogó cseppben végződve. Gávris atya azonnal lement a kegyképtől és visszatérve egy rózsaszínű selyemkendőt helyezett a Szűzanya álla alá. Nem sokkal később a hívek egy második könnycseppet is láttak kigördülni a jobb szemből, mely az előbbivel egyesült és az arcon végigfutott. Ekkor körülbelül hatvan ember volt a templomban és mindenki sírt. A kegykép könnyezésének híre futótűzként terjedt el a környéken, s nagyon sokan jöttek el megnézni a csodát.²

Természetesen egy ilyen nagy horderejű eseményről az illetékes egyházi főhatóságot is értesíteni kellett. *Zubriczky Tivadar* máriapócsi házfőnök³ 1905. december 6-án jelentést tett *Firczák Gyula* munkácsi megyéspüspöknek a könnyezés kezdetéről. Firczák püspök kézhez véve az értesítést, 1905. december 9-én egyházmegyei vizsgálatot rendelt el, öttagú vizsgálóbizottságot jelölt ki, kitzúzte a vizsgálat időpontját, és erre meghívta a közigazgatási hatóság illetékes embereit, élükön Szabolcs vármegye alispánjával.

¹ Gávris Kelemen született 1870-ben, pappá szentelték 1895-ben, 1908-ban már a Máramaros megyei huszt-baranyai kolostor főnöke, *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1908*, 335., 306. Ugyanitt van még 1915-ben is, és egyidejűleg a velétei paróchus Pribics Gyula személyi kisegítő lelkésze *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1915*, 222., 112. Az 1928-as bazilita katalógusban már nem szerepel.

² *Adatok, a Boldogságos Szűz Anya Mária-Pócsi kegyképének 1905. évi december havában történt könnyezéséről*, Ungvár 1906, 11-12. (A továbbiakban: *Adatok*, .)

³ Zubriczky Tivadar született 1852-ben, pappá szentelték 1883-ban, *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1908*, 304., 345. Az 1915-ös munkácsi egyházmegyei schematizmusban már nem szerepel.

A vizsgálóbizottság tagjai lettek: *Dr. Mikita Sándor* c. prépost munkácsi székesegyházi órkanonok, az ungvári püspöki szeminárium egyházjog- és egyháztörténet tanára mint elnök,⁴ *Lengyel Endre* c. prépost, szentszéki ülnök, hajdúdorogi püspöki külhelynök,⁵ *Jozevics Jenő OSBM* munkács-csernekhegyi monostorfőnök,⁶ *Mosolygó Antal* máriapócsi kerületi esperes, nyírgyulaji paróchus,⁷ *Slepkovszky Sándor* nyírcsászári paróchus⁸ mint jegyző. A vizsgálat időpontjául a püspök 1906. január 11-12-13. napját rendelte el, s erről minden érdekelteztet értesítettek.

Az egyházmegyei vizsgálóbizottság a kitűzött időpontban, 1905. január 11-én délelőtt az Istenszülő kegyképe előtt a templomban a Szentlélek segítségül hívásával kezdte meg működését.

A megkérdezett tanúknak a következő kérdésekre kellett válaszolniuk:

- „1. Örömmel vagy kényszerítve vall-e a tanú?
2. Mit látott a máriapócsi templomban a Szűz Anya kegyképén? Jelen volt-e a templomban a könnyezés kezdetén, azaz dec. 3-án du. fél 4 órakor?
3. Hány szeme könnyezett? Mely napon és mely órában látta a könnyezést? Közvetlenül szemlélte-e?
4. Mikor könnyezett, nem változott-e a Szűz Anya arca és nem lett-e szeme piros? Nem mozdult-e ki a kegykép helyéből?
5. Milyen volt a könny? Nem volt-e az olaj avagy valami vegyi folyadék?
6. Nem látta-e a Szűz Anya bal szemét is könnyezni?

⁴ Mikita Sándor született 1855-ben, pappá szentelték 1880-ban, 1896-ban lett kanonok, az ungvári székesegyház paróchusa is volt 1908-ban, *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1908*, 340, 38, 51, 71. Meghalt 1910-ben, *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1915*, 21.

⁵ Lengyel Endre született 1844-ben, pappá szentelték 1871-ben, 1901-től 1909-ig hajdúdorogi külhelynök, 1909-ben halt meg. JANKA, GY., „A hajdúdorogi külhelynökség története”, in Ivancsó, I. (szerk.), *Liturgikus örökségünk I. Az első magyar nyomtatott Liturgikon megjelenésének 120. évfordulójára 2002. április 18-án rendezett szimpozium anyaga*, Nyíregyháza 2002, 13-14.

⁶ Jozevics Jenő született 1845-ben, belépett a rendbe 1866-ban, pappá szentelték 1870-ben, még 1908-ban is a csernekhegyi kolostor főnöke, az 1915-ös schematizmusban már nem szerepel. *Sematizmus csina szv. Vaszilija Velikago, Ugorszkija oblasztyi na god 1870*, 8, *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1908*, 337., 302.

⁷ Mosolygó Antal született 1852-ben, pappá szentelve 1879-ben, kerületi esperes, nyírgyulaji paróchus; itt és ebben a beosztásban halt meg 1922. március 16-án. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis pro anno Domini 1948*, 105.

⁸ Slepkovszky Sándor született 1872-ben, pappá szentelve 1896-ban. 1915-ben paróchus Bodrogszerdahelyen; mint jánki paróchus halt meg 1938. november 17-én. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis pro anno Domini 1948*, 108.

7. Hány napig tartott a könnyezés?
8. Mikor nagyobbodott és mikor kisebbedett a könnyezés? Mikor tisztult ki a Szűz Anya arca a kegyképen? Mikor szűnt meg a könnyezés?
9. Mit látott a kendőn, amely a kegyképen a b. Szűz álla alatt volt?
10. Nem tulajdonítja-e ezt páralerakódásnak, avagy a faanyag benső izzadásának?
11. Nincsen-e itt érzéki csalódás, csel, csalás, mesterség, avagy magia?
12. Mit gondol, nem cseppentett-e Gavris atya a kegyképre olajat, avagy gummiarabikumot a hívek megtévesztésére?
13. Minő hír szárnyal a hívek között a könnyezésről?
14. Kinek tulajdonítja a tanú e könnyezést?⁹

A tanúk sorában először a bazilita atyákat és teológusokat kérdezték meg:

Zubriczky Tivadar 54 éves bazilita áldozópapot, a máriapócsi monostor főnökét,¹⁰

Ruszinó Emmánuel 35 éves bazilita áldozópapot a máriapócsi monostor vikáriusát,¹¹

Maxim Athanáz 28 éves bazilita áldozópapot, elemi népiskolai tanítót,¹²

Dolhy Leontin 24 éves bazilita áldozópapot, elemi népiskolai tanítót,¹³

Szkiba Teofán 22 éves bazilita III. éves hittanhallgatót és népiskolai tanítót,¹⁴

Motrincez Bertalan 21 éves bazilita III. éves teológust,¹⁵

Bihary Pál 23 éves bazilita növendéket, IV. éves teológust,¹⁶

Gávriss Kelemen 35 éves bazilita áldozópapot, ecclesiarchát és a kegykép őrét,¹⁷

valamint Förster Károly 33 éves egri egyházmegyes áldozópapot, pócspetri plébánost.¹⁸

⁹ *Adatok*, 4.

¹⁰ *Adatok*, № 2., 5-6.

¹¹ *Adatok*, № 3., 6-7.

¹² *Adatok*, № 4., 7-8. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis pro anno Domini 1948*, 108.

¹³ *Adatok*, № 5., 8-9.

¹⁴ *Adatok*, № 6., 9.

¹⁵ *Adatok*, № 7., 9-10.

¹⁶ *Adatok*, № 8., 10-11.

¹⁷ *Adatok*, № 9., 11-12.

¹⁸ *Adatok*, № 10., 12-13.

1906. január 11-én délután hallgatta ki a vizsgálóbizottság:

Koleszár János 48 éves görög katolikus ungvári háztulajdonost,¹⁹
Holozsnyay Tivadar 42 éves makkosjánosi görög katolikus esperes-pa-
róchust, szentszéki tanácsost,²⁰

Lechmann György 43 éves görög katolikus vallású kapási (Ung vm.) kiér-
demesült községi bírót,²¹

Özv. Mislyán Andrásné Kolbász Mária 48 éves őrmadai (Ung vm.) la-
kost,²²

Jánosik Jánosné Szemán Mária 42 éves görög katolikus királytelki lakost,²³
Wirtzfeld Jenő 39 éves evangélikus református vallású máriapócsi gyógy-
szerészt,²⁴

Papp Györgyné Prodán Papp Mária 43 éves görög katolikus újfehértói la-
kost,²⁵

Petróczy János 48 éves római katolikus nagybátori királyi aljárásbírót,²⁶

Pungur József 50 éves evangélikus református nyírbátori királyi segéd te-
lekkönyvvezetőt,²⁷

Popernyik Jánosné Hlavács Anna 38 éves görög katolikus királytelki la-
kost,²⁸

Tóth Istvánné Szalai Teréz 47 éves görög katolikus nyírvasvári lakost,²⁹

Klepács Andrásné Bacsóka Zsuzsanna 37 éves görög katolikus királytelki
lakost,³⁰

Bodnár Andrásné Hornyák Rozália 39 éves görög katolikus nyíregyházi
lakost,³¹

Ács Istvánné Popovics Mária 53 éves görög katolikus nyíregyházi lakost,³²

Pályu Péter 41 éves görög katolikus máriapócsi földművest,³³

Kiss László 39 éves görög katolikus máriapócsi földművest,³⁴

¹⁹ *Adatok*, № 11., 13-14.

²⁰ *Adatok*, № 12., 14-15.

²¹ *Adatok*, № 13., 15.

²² *Adatok*, № 14., 15.

²³ *Adatok*, № 15., 15-16.

²⁴ *Adatok*, № 17., 18-19.

²⁵ *Adatok*, № 18., 19.

²⁶ *Adatok*, № 19., 19-20.

²⁷ *Adatok*, № 20., 20.

²⁸ *Adatok*, № 21., 20-21.

²⁹ *Adatok*, № 22., 21.

³⁰ *Adatok*, № 23., 21.

³¹ *Adatok*, № 24., 22.

³² *Adatok*, № 25., 22.

³³ *Adatok*, № 26., 22-23.

Lengyel János 53 éves görög katolikus leveleki gazdálkodót,³⁵
Slepkovszky Sándor 34 éves nyírcsászári görög katolikus paróchust.³⁶

Ugyanezen délutánon, 1906. január 11-én egy szakértői szemlét végeztek, melynek során a kegyképet levették az ikonosztázióról és a templom közepén vegyi és fizikai vizsgálatnak vetették alá. A vizsgálat szakmai vezetője *dr. Ekkert László* római katolikus vallású budapesti egyetemi tanársegéd vegyészdoktor volt, *Wirtzfeld Jenő* evangélikus református vallású máriapócsi gyógyszerész és *dr. Balkányi Ernő* izraelita vallású máriapócsi körorvos közreműködésével. Egyházi részről *Matyaczkó Tivadar* munkácsi székesegyházi kanonok, *Holozsnyay Tivadar* makkosjánosi görög katolikus esperes paróchus, *Zubriczky Tivadar* máriapócsi házfőnök és *Szegedy Bazil* krasznibródi (akkori nevén Laborcrév) bazilita házfőnök voltak jelen. A kegykép alapos vizsgálatát követően a szakértők az alábbi véleményt fogalmazták meg és hitelesítették:

„Szabolcs vármegye Mária-Pócs községében a Szent Bazil rend kegytemplomában levő Boldogságos Szűz kegyképének könyvezése tárgyában összeült bizottság felszólítására a helyszínén alant irt napon eszközölt vizsgálataim eredményei a következők: A képállványon elhelyezett kegykép sem a szem könykivezető csatornája nyílásainál, sem az arc egyéb helyein, sem a fölött, vagy mellett átylukasztva vagy megfurva nincsen. A képen, arra az utóbbi időben került nem száradó, vagy száradó olajnak, ugyszintén guminak vagy enyvnek nyomai sem észlelhetők, épugy a kegykép álla alatt elhelyezett rózsa színű selyemkendőn sem. Megfelelő nagyítás alkalmazásakor láthatók a kép egész felületén apró szemecskék, amelyek a kép festésénél használt festékek szemecskéi. Rövidesen: vizsgálataim során nyomait sem állapithattam meg az olyan előzetesen eszközölt kísérletezéseknek, amelyek a kegykép könyvezésének mesterséges előtűntetésére irányultak volna. E szakvélemény felolvastatott, aláíratott és arra a három szakértő az esküt külön külön letette. — Dr. Ekkert László, s. k. egyetemi tanársegéd. Wirtzfeld Jenő, s. k. okl. gyógyszerész, Dr. Balkányi Jenő s. k. orvostudor.”³⁷

A vizsgálat második napján, 1906. január 12-én délelőtt eskü alatt a következő személyek vallomására került sor:

³⁴ *Adatok, № 27., 23.*

³⁵ *Adatok, № 28., 23.*

³⁶ *Adatok, № 29., 24.*

³⁷ *Adatok, № 16., 16-18.*

- Paulovics Jánosné Demeter Julianna 40 éves görög katolikus máriapócsi lakos,³⁸
- Dudás Mihály 68 éves görög katolikus vallású nyugalmazott tanító, máriapócsi lakos,³⁹
- Dudás Mihály 47 éves görög katolikus máriapócsi cipész,⁴⁰
- Peszternák Józsefné Vargovics Johanna 30 éves római katolikus máriapócsi lakos,⁴¹
- Lazók József 66 éves görög katolikus máriapócsi gazdálkodó,⁴²
- Gábor János 61 éves görög katolikus máriapócsi gazdálkodó,⁴³
- Hrács Mihály 42 éves görög katolikus vallású, a máriapócsi kegytemplom sekrestyése,⁴⁴
- Horváth Péterné Kalina Jolán ágostai hitvallású 32 éves máriapócsi lakos,⁴⁵
- Sereghy János 49 éves c. esperes, nyírbaktai görög katolikus paróchus,⁴⁶
- Ifj. Gergelyffy Dezső 26 éves római katolikus máriapócsi ügyvédjelölt,⁴⁷
- Bicsánszky János 43 éves görög katolikus gyulaji gazdálkodó, kiérdemesült községi bíró,⁴⁸
- Forgács Andrásné Czakó Mária 45 éves evangélikus református vallású máriapócsi okleveles szülésznő,⁴⁹
- Purzsás János 33 éves görög katolikus nyírgyulaji gazdálkodó,⁵⁰
- Purzsás Mihály 40 éves és Fedora Ferenc 41 éves görög katolikus nyírgyulaji gazdálkodók,⁵¹
- Andrikó Mihály 75 éves görög katolikus ramocsaházi gazdálkodó,⁵²
- Fülep Jánosné Kazár Borbála 39 éves római katolikus petneházi lakos.⁵³

³⁸ *Adatok*, № 30., 24-25.

³⁹ *Adatok*, № 31., 25.

⁴⁰ *Adatok*, № 32., 26.

⁴¹ *Adatok*, № 33., 26.

⁴² *Adatok*, № 34., 27.

⁴³ *Adatok*, № 35., 27.

⁴⁴ *Adatok*, № 36., 27-28.

⁴⁵ *Adatok*, № 37., 28.

⁴⁶ *Adatok*, № 38., 29.

⁴⁷ *Adatok*, № 39., 29.

⁴⁸ *Adatok*, № 40., 30.

⁴⁹ *Adatok*, № 41., 30-31.

⁵⁰ *Adatok*, № 42., 31.

⁵¹ *Adatok*, № 43., 32.

⁵² *Adatok*, № 44., 32.

⁵³ *Adatok*, № 45., 32-33.

A vizsgálat második napján, 1906. január 12-én délután vallomást tett:

Demeter Sándor 44 éves görög katolikus kislétai gazdálkodó és főegyházgondnok,⁵⁴

Papp Sándor 45 görög katolikus kislétai gazdálkodó községi hites,⁵⁵

Galgóczi Istvánné Bakos Julianna 48 éves római katolikus vallású,⁵⁶

Szkiba József 22 éves görög katolikus máriapócsi gazdálkodó,⁵⁷

Leveleki Mihályné S. Fodor Julianna 50 éves görög katolikus nyírbátori lakos,⁵⁸

Kiss Lászlóné Subecz Julianna 40 éves görög katolikus máriapócsi lakos.⁵⁹

A vizsgálat harmadik, befejező napján, 1906. január 13-án délelőtt az alábbi szemtanúk tettek vallomást:

Kardos Péter 36 éves görög katolikus máriapócsi gazdálkodó,⁶⁰

Ács Jánosné Jobbágy Anna 40 éves görög katolikus máriapócsi lakos,⁶¹

Tóth Miklós 45 éves görög katolikus máriapócsi hentesmester,⁶²

Tóth Miklósné Kocsis Julianna 47 éves római katolikus máriapócsi lakos,⁶³

Bojcsik János 52 éves görög katolikus máriapócsi kertész,⁶⁴

Özv. Czapár Jánosné Koleszár Verona 55 éves máriapócsi lakos, az „Élő Rózsafüzér” társulat vezetőnöje,⁶⁵

Pákh Sándor 21 éves bazilita növendék, okleveles tanító, II. éves teológus,⁶⁶

Seszták András 20 éves bazilita növendék, II. éves teológus,⁶⁷

Tóth György 43 éves római katolikus máriapócsi szabómester.⁶⁸

⁵⁴ *Adatok, № 46., 33.*

⁵⁵ *Adatok, № 47., 34.*

⁵⁶ *Adatok, № 48., 34.*

⁵⁷ *Adatok, № 49., 34-35.*

⁵⁸ *Adatok, № 50., 35.*

⁵⁹ *Adatok, № 51., 35-36.*

⁶⁰ *Adatok, № 52., 36.*

⁶¹ *Adatok, № 53., 36-37.*

⁶² *Adatok, № 54., 37-38.*

⁶³ *Adatok, № 55., 38.*

⁶⁴ *Adatok, № 56., 38-39.*

⁶⁵ *Adatok, № 57., 39.*

⁶⁶ *Adatok, № 58., 40.*

⁶⁷ *Adatok, № 59., 40.*

⁶⁸ *Adatok, № 60., 41.*

A munkácsi püspök által kirendelt egyházi vizsgálóbizottság a jegyzőkönyvet a máriapócsi monostorban 1906. január 13-án, délelőtt 10 órakor zárta le, melyet a bizottság fent említett tagjai aláírásukkal hitelesítettek.⁶⁹

Dr. Mikita Sándor kanonok, a vizsgálóbizottság elnöke a jegyzőkönyvön kívül még 15 vallomást csatolt a felterjesztett dokumentumokhoz, ezek közül öten saját kezűleg nyújtottak be írásos tanúvallomást, a többiek előtte, illetve Slepkovszky Sándor nyíracsászári paróchus előtt vallottak eskü alatt a könnyezésről.

A 15 további tanú:

Dr. Janicsek József eperjesi királyi katolikus főgimnáziumi tanár,⁷⁰
Karczub Endre szentszéki ülnök, az ungvári szeminárium spirituálisa,⁷¹
Szaplanczay György c. esperes kislétai görög katolikus paróchus,⁷²
Özv. Viszcsánszky Pálné Gyuricska Mária 66 éves görög katolikus ungvári lakos,⁷³
Kubai Alajos a „Fonciere” pesti biztosító intézet titkára,⁷⁴
Legeza Miklós hajdúdorogi görög katolikus segédlekész,⁷⁵
Özv. Mátyás Györgyné sz. Jevcsák Zsuzsanna 61 éves görög katolikus pallói (Ung vm.) lakos,⁷⁶
Gurály Rozália 19 éves római katolikus nagykaposi lakos,⁷⁷
Stefkó János görög katolikus 47 éves máriapócsi kereskedő,⁷⁸
Tokár György 29 éves görög katolikus máriapócsi vendéglős,⁷⁹
Benő Mihályné Bényei Mária 23 éves görög katolikus máriapócsi lakos,⁸⁰
Rinyu Miklós 28 éves görög katolikus máriapócsi kovácmester,⁸¹
Csillám Mihály 31 éves görög katolikus máriapócsi gazdálkodó,⁸²
Sáriczky András 56 éves római katolikus máriapócsi kovácmester,⁸³
Hajstuk János 60 éves görög katolikus máriapócsi kalmár.⁸⁴

⁶⁹ Adatok, 41-42.

⁷⁰ Adatok, № 61., 42.

⁷¹ Adatok, № 62., 43.

⁷² Adatok, № 63., 43-45.

⁷³ Adatok, № 64., 45-46.

⁷⁴ Adatok, № 65., 46-47.

⁷⁵ Adatok, № 66., 47.

⁷⁶ Adatok, № 67., 47-48.

⁷⁷ Adatok, № 68., 48.

⁷⁸ Adatok, № 69., 48.

⁷⁹ Adatok, № 70., 49.

⁸⁰ Adatok, № 71., 49.

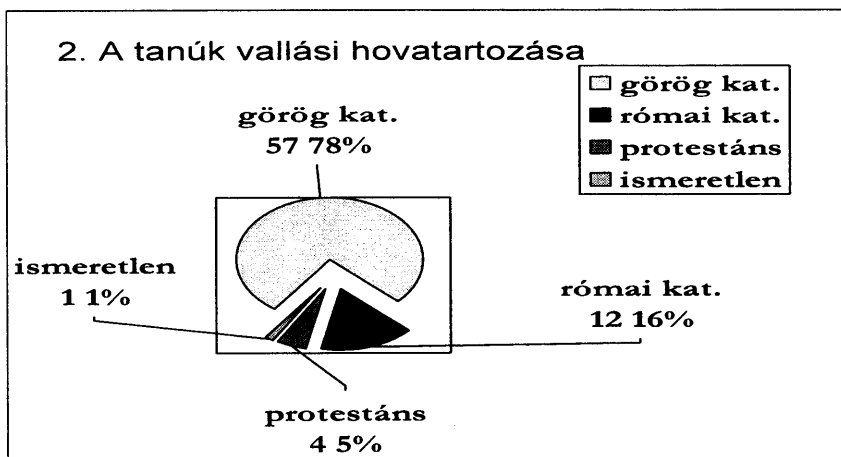
⁸¹ Adatok, № 72., 49-50.

⁸² Adatok, № 73., 50.

⁸³ Adatok, № 74., 50.

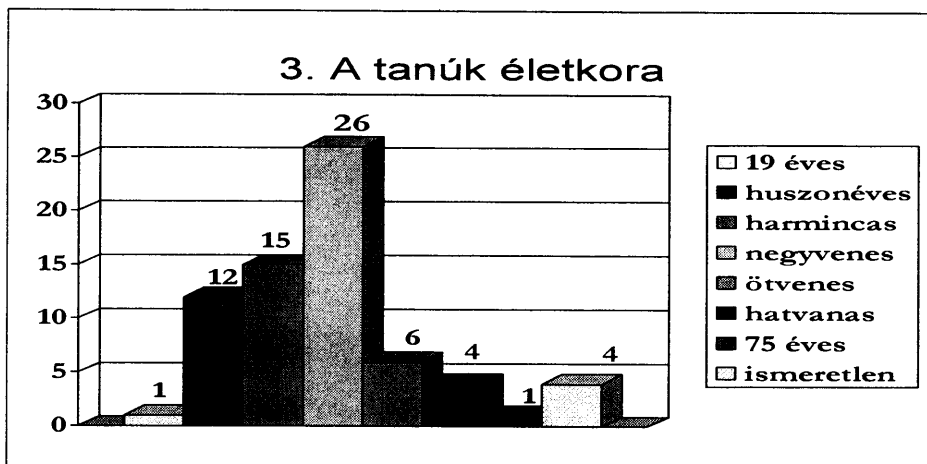
A vizsgálóbizottság tehát a három napon át 59 személyt hallgatott ki, és ehhez egy szakértői véleményt csatolt. Később még a vizsgálaton kívül 5 írásbeli vallomást és 10 szóbeli vallomást gyűjtöttek össze a jegyzőkönyvhöz. Összesen tehát 75 hitelesített bizonyágtétel maradt ránk, melyből 74 szemtanú pozitíve állítja a könnyezést, egy pedig, a szakértői szemle alapján fizikai és vegyi szempontból zárta ki a könnyezés mesterséges előidézésének lehetőségét.

Az első diagramból látható, hogy a 74 szemtanúból 51 férfi és 23 nő volt. A második diagram a vallási arányokat tükrözi: 57 görög katolikus, 12 római katolikus, 4 protestáns, 1 ismeretlen vallású.

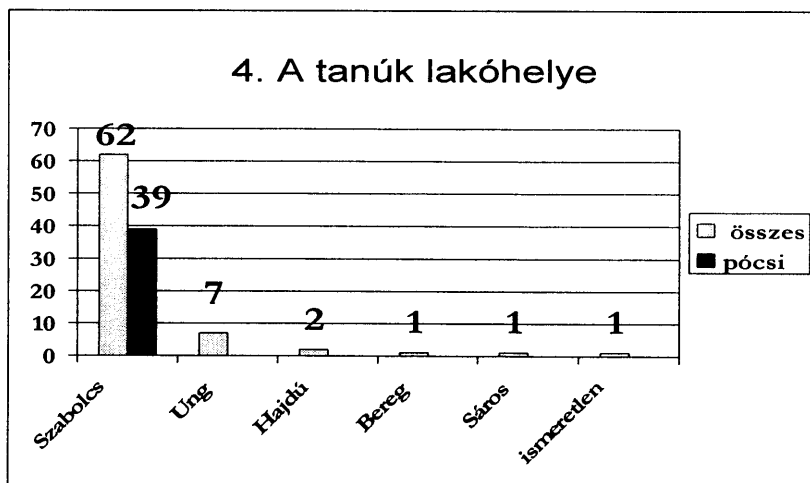

⁸⁴ Adatok, № 75., 51.

Életkor szerint (harmadik diagram) a legfiatalabb 19 éves nő, a legidősebb 75 éves férfi. Rajtuk kívül a tanúk sorában tizenketten huszonéves, tizenötven harmincas, huszonhatan negyvenes, kilencen ötvenes, hatan hatvanas éveikben jártak, négy tanúnak ismeretlen az életkora.

A negyedik diagram a lakóhely szerinti rétegződést mutatja. 62 tanú szabolcsi, közülük 39, azaz több, mint 50 százalék pócsi. Ung vármegyéből heten, Hajdúból ketten, Beregből és Sárosból egy-egy személy tanúskodott. Egy tanúnak nem tüntették fel lakhelyét.

A tanúvallomások alapján megállapítható, hogy mindegyik tanú örömmel és kényszerítés nélkül tanúskodott, sőt, még mások is jelentkeztek, akik kihallgatására az idő rövidege miatt nem került sor. A 74 szemtanúból tizenketten voltak jelen a könnyezés kezdetén, 1905. december 3-án délután fél négykor. A szemtanúk közül hatvanheten (90 %) állították, hogy a jobb szemből látták a könnyeket, vagy azok folyásának nyomát. A bal szemből hatan láttak könnycseppet, hatan könnyek folyásának nyomát észlelték. Hat szemtanú figyelt fel a jobb szem pirosságára, viszont harmincnégyen állították, hogy a Szűzanya arca barnásfeketére, szomorúra változott a könnyezéskor. A kegykép elmozdulását senki sem észlelte. A vallomások során tizenkilencen emelték ki, hogy a könnycseppek kristálytiszták, csillogóak voltak. Olajnak, vegyi folyadéknak nyomát, senki sem látta. A könnyezés december 3-tól 19-ig, valamint december 30-án és 31-én, összesen 19 napon át tartott. A könnyezés intenzitása változó volt, a legbősbőségesebben december 5-én, 9-én, 16-án és 18-án volt megfigyelhető, amikor az Istenszülő bal szeméből is folytak a könnycseppek. December 19-én és 31-én, a könnyezés befejezésekor az arc kitisztult. Nyolcan erősítették meg azt, hogy a kegyképen az Istenszülő álla alá elhelyezett rózsaszín selyemkendőn könnycsepp(ek) helyét látták. Hatan azt emelték ki, hogy a kendő nedves volt, a közepén, ahová a könnyek csöppentek, sötétebb volt, mint a széleken. A szakértők egyébként a kendőt is megvizsgálták és azon olajnak, guminak, enyvnek a nyomait nem fedezték fel.

A tanúk közül mindössze öten emlékeztek meg arról, hogy rosszindulatú híresztelések is lábra kaptak az emberek között. Ketten hozták szóba, hogy hallottak Gávriss atyát gyanúsító mendemondákról, melyeket ők határozottan visszautasítottak.⁸⁵ Másik két tanú protestáns körből hallott csalást emlegető megjegyzéseket, amikkel szemben ők mint szemtanúk, isteni csodáról tettek tanúbizonyságot.⁸⁶

E tárgy körben a legérdekesebb vallomás Szaplanczay György kislétai lelkész⁸⁷ tollából származik, aki egyrészt megemlítette, hogy falujából sok protestáns is elment megnézni a könnyezést, és abból gúnyt senki nem űzött, másrészt viszont felhívta a figyelmet az értelmiség kifejezetten ellenséges magatartására. Ezek abból kiindulva, hogy a huszadik században csodáról nem hogy beszélni, hanem még gondolkozni is szégyen, anélkül, hogy személyesen elmentek volna,

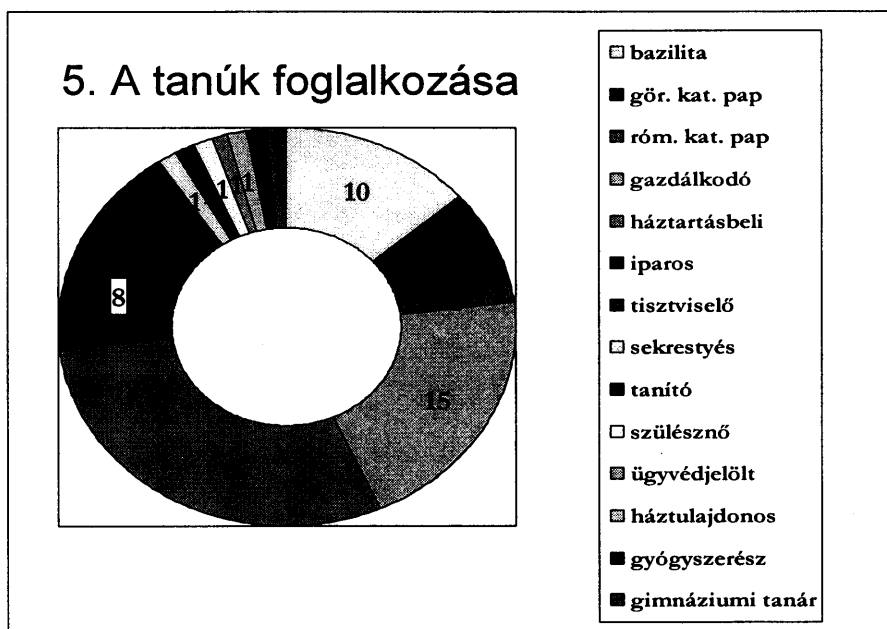
⁸⁵ Maxim Athanáz OSBM és Koleszár János ungvári háztulajdonos.

⁸⁶ Demeter Sándor kislétai gazdálkodó s főgyházgondnok és Papp Sándor kislétai gazdálkodó.

⁸⁷ Szaplanczay György született 1859-ben, pappá szentelve 1884-ben, még 1908-ban is Kislétán paróchus, 1918-ban már újfahértói paróchus, itt halt meg 1919. április 6-án. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1908*, 176, 343. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis ad annum Domini 1918*, 72. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis pro anno Domini 1948*, 104.

mindent megtettek, hogy lejárássák, nevetségessé tegyék a történeteket. Egyik újság a bazilitákat vádolta meg, mások páralecsapódásról, olajcseppeusről, a kép szemének kifúrásáról terjesztettek „magyarázó” véleményeket.⁸⁸

Csakugyan, ha figyelembe vesszük, hogy a vármegye vezetőségéből, Firczák püspök meghívása ellenére senki sem jelent meg a vizsgálatnál, ha a diagramunk segítségével megnézzük a tanúk megoszlását, helyt kell adnunk Szaplontay György megállapítása hitelességének. Ugyanis a tanúk egynegyede szerzetes, illetve pap volt, mintegy húsz százaléka gazdálkodó, harminc százaléka háztartásbeli asszony, mintegy tíz százalék iparos, hét százalék kistisztviselő, azaz 90 % az alacsonyabb társadalmi helyzetű emberekből állott, s a magasabb rétegeket csupán egy falusi tanító, egy szülésznő, egy ügyvédjelölt, egy ungvári háztulajdonos, egy pócsi gyógyszerész és egy eperjesi gimnáziumi tanár képviselte.

S hogy ez a racionalista közmegegyezés milyen erős volt, azt az is alátámasztja, hogy két pap is volt a kételkedők sorában: Dolhy Leontin OSBM atya és maga Szaplontay György is először kételkedett, és csak később, előbbi a könnyezés ismétlődésére, utóbbi a Szűzanya arcának elváltozására rendült meg, és ismerte el a csodát. A kutató számára talányos maradt, hogy az a *Legeza*

⁸⁸ Adatok, 43-45.

Miklós,⁸⁹ akinek újmiséje előtt kézvezetője, *Karczub Endre* spirituális december 31-én a Szűzanya jobb szeme alatt csillogó könnycseppet, a kendőn három nedves könnyfoltot látott, írásbeli nyilatkozatában, mint hajdúdorogi segédlelkész erről miért nem tett említést, és miért csak a december 5-i könnyezést tanúsítja? Erre eddig még nem sikerült megoldást találnom.

Csalásnak, cselnek, fizikai fondorlatnak a lehetőségét a háromtagú szakértői bizottság kizárta. Páralerakódásról nem lehetett szó, mert akkor a templom párja más képeken, vagy a kegykép más részein, illetve a kegyképet védő üvegen is lecsapódott volna, márpedig azok végig szárazak voltak.

Belső izzadás lehetősége szintén nem állt fenn, egyrészt, mert a kegykép anyaga kétszáz év alatt teljesen kiszáradt, másrészt akkor nemcsak a szemeknél, hanem az arc többi részénél, sőt, a kép teljes felszínén is mutatkoznia kellett volna.

Az érzéki csalódás lehetőségét cáfolja, hogy a kihallgatott tanúk – különböző korú, nemű és foglalkozású, műveltségű valamint vallású személyek (akik között négy protestáns vallású is volt!) – a kegyképet közvetlen közelről látták, s a vallomások egymást nem gyengítették, hanem erősítették.⁹⁰ Ezt támasztotta alá az a kb. 150 ki nem hallgatott tanú is, akik részt vettek az 1906. január 12-én este 6-kor tartott ünnepélyes Akathisztoszon és mély meghatódottsággal együtt imádkoztak.⁹¹

Mindezeket kidomborította dr. Mikita Sándor kanonok, az egyházi vizsgálobizottság elnöke Firczak Gyula megyéspüspökhöz címzett, 1906. május 31-én keltezett, az írásos dokumentumokhoz csatolt kísérő levelében. Megállapította, hogy a kiküldött bizottság egyhangúan elismerte a könnyezés természetfeletti jellegét. Személyes véleményét így fogalmazta meg: „az Úr Máriapócson kiöntötte a maga irgalma bőségét.” Jelentését a 88. zsoltár második versével fejezte be. „Az Úr irgalmasságát mindörökké éneklek”.⁹²

Firczak Gyula munkácsi görög katolikus megyéspüspök a beküldött jegyzőkönyvet 1906. június 12-én egyházhatóságilag jóváhagyta és annak kinyomtatását engedélyezte.⁹³ Így jelent meg a munkácsi egyházmegyei főhatóság jóváhagyásával 1906-ban Ungváron, az Unió Könyvnyomda Részvény Társaság nyomdájában az „Adatok a Boldogságos Szűz Anya Mária-Pócsi Kegyképének

⁸⁹ Legeza Miklós született 1877-ben, pappá szentelve 1905-ben, 1908-ban karászi adminisztrátor, 1918-ban ajaki paróchus, később nyírderzsi paróchusként nyugdíjba vonult és 1934. március 8-án halt meg. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Munkácsensis ad annum Domini 1908*, 173., 339. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis ad annum Domini 1918*, 87. *Schematismus Cleri Graeci Ritus Catholicorum Dioecesis Hajdudorogensis pro anno Domini 1948*, 107.

⁹⁰ *Adatok*, 51.

⁹¹ *Adatok*, 41.

⁹² *Adatok*, 51-54.

⁹³ *Adatok*, 54. 3911/1906.szám alatt

1905. évi december havában történt könnyezéséről” című 55 oldalas könyv, az eredeti okmányok hiteles másolataként.